2. základní škola J. A. Komenského Milevsko,
J. A. Komenského 1023, okres Písek

J. A. Komenského 1023, 399 01 Milevsko

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků

I. Příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s žákem a často také s jeho rodinou. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

a) **osobnost žáka** - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka, nízká motivace

b) **nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, rozdílné mentální, ale i kulturní, osobnostní a sociální podmínky života v rodině**, ve které dítě vyrůstá, nesprávné typy výchovy od úzkostlivé, rozmazlující až po laxní či zavrhující, což způsobuje problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem), složitá rodinná situace – střídavá péče, žák žije s rodičem-samoživitelem, rozvod, úmrtí v rodině

c) **nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu ve škole** – jde o malou aktivizaci žákovy osobnosti ve vyučování, nerespektování vývojových hledisek a principů pedagogické práce, problematická interakce mezi učitelem a žákem, resp. žákem a spolužáky, dojíždění, konflikty ve spolupráci školy s rodinou.

Řešení sociálně psychologických příčin neúspěchů ve škole vyžaduje u spolupracujících učitelů a rodičů značnou dávku pedagogického taktu a smyslu pro míru (uměřenost) při uplatňování prostředků výchovného působení na žáky. Jde o schopnost výchovně působit na základě znalosti zvláštností osobnosti žáka s přihlédnutím k celkové výchovné situaci. Pedagogický takt je důležitou součástí uplatňování principu individuálního přístupu k jednotlivým žákům.

II. Postup při řešení školní neúspěšnosti

1. **Jednání rodiče – žák – učitel po prvním čtvrtletí** (případně dříve nebo kdykoliv během školního roku při výrazném zhoršení prospěchu žáka) – třídní učitelé domluví jednání s rodiči a žáky, kteří v tomto čtvrtletí neprospívají (hodnoceni nedostatečně nebo dostatečně, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový).

   Přítomni budou **TU, rodič, žák, učitelé daných předmětů**, kde žák neprospívá, případně **výchovný poradce**. Zde se domluví možnosti a opatření vedoucí k nápravě.

   - Rodiči bude nabídnuta možnost kvalifikovaného vedení – odkazy na materiály zabývající se danou problematikou, možnosti konzultací s VP, ŠMP a vedením školy.
   - Rodič bude seznámen s externími poradenskými pracovišti, na které se bude moci obracet, sjednávat individuální konzultace.

   Třídní učitel domluví termín případné další schůzky, při které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu – za vyvolání jednání s rodiči a jeho koordinaci a realizaci odpovídá třídní učitel.
   Žák, učitelé a rodiče svým aktivním přístupem ke společné podpoře žáka, dávají najevo snahu o nápravu. Nezbytnou součástí podpůrného plánu jsou tedy povinnosti jednotlivých stran (škola, žák, rodič).
2. **Individuální konzultace žáka, případně rodičů žáka, s výchovným poradcem** – diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů), je možné využít dle zájmu žáka či rodičů.
3. **Individualizovaná podpora žákovi** – pokud selže a je nadále hodnocen nedostatečnou nebo je hodnocen dostatečnou a jeho vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový, bude pro žáka zpracován PLPP a budou mu poskytována podpůrná opatření 1. stupně podle tohoto plánu.

   Třídní učitel zajišťuje sezvání všech zainteresovaných vyučujících ke společné tvorbě PLPP. Po jeho zpracování se uskuteční úvodní schůzka, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznámeni a dojde k jeho podpisu.
4. **Dlouhodobá nepřítomnost ze zdravotních a jiných závažných důvodů** – jednání s rodiči se vyvolává preventivně. Zúčastní se ho TU, žák a rodič, případně učitelé předmětů, kde se už objevily problémy. Domluví se podpora žáku tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (plán dostudování učiva, možnost individuální konzultace, doučování se spolužáky, termíny zkoušení, atd.).

Pokud je na žáka vypracován PLPP, bude vyhodnocen po třech měsících. Pokud PLPP zpracován nebyl, bude na závěr klasifikačního období podpora vyhodnocena opět na společné schůzce s rodiči a žákem (případně budou ukončeny podpůrné aktivity, pokud žák překoná obtíže).

III. Řešení školní neúspěšnosti

V první řadě je nutné podrobit dítě pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole.
Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb umožní nastavit vhodná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen zastavit svůj pokles výkonu a vrátit se mezi "školsky úspěšní žáci".

IV. Formy a metody práce

Pro úspěšnost podpory jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

- stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žákovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním).
- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu, dílčí úkoly odpovídající žákovým vzdělávacím možnostem.
- možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole, možnost individuálních konzultací
- užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu, zadávání testů odpovídajících možnostem žáka
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva
- vedení písemných záznamů o průběhu podpůrného programu – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu

- domluva konzultační hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit
- doučování (možnost zapojení spolužáků)

Pokud se podaří podpořit žáky tak, aby nebyli školsky neúspěšní a nepropadali, zamezí se i předčasným odchodům žáků ze základního vzdělávání. Opakování ročníku je však nadále nutné při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření.

Vypracovalo ŠPP 2.ZŠ JAK Milevsko:

……., metodik prevence

……,výchovný poradce

V Milevsku dne 1. září 2025